

SPIONS

Hetvenhetedik fejezet

Árulás, szegény Nietzsche, a kanadai álom, esküvő, utószó

„... demons laugh, angels weep
the end ain't happy
overdose suicide
time is rock steady

this is the way to turn shit into gold
behold the story that never will be told
JUST REPRODUCTION...”

SERGUEI PRAVDA: TANIA (1978)

Ahogy korábban már említettem, a THE PARTY lemez' megjelenése után a SPIONS lemezszerződési ajánlatot kapott a londoni székhelyű Warner Brothers kiadótól. Mivel a frontember útlevelét a magyar titkosszolgálat ügynöke 1978 nyarán ellopta, nem tudott a brit fővárosba utazni, hogy tárgyaljon a feltételekről, és aláírja a szerződést. Képviselőként a SPIONS leghűségesebb kollaborátora, a fegyelmzett punk katona, Jean-Marie Salaun, a THE PARTY lemez producere repült 1979 novemberében Londonba. 1980 januárjában jött vissza Párizsba, de hetekig kerülte a találkozást a SPIONS frontemberével. Végül az ugyancsak SPIONS kollaborátor, az ARTEFACT francia szinti-pop együttes Marais-i hangműhelyében futottak véletlenül össze. Először hallgatott londoni útjáról, majd bejelentette, hogy ideológiai nézetkülönbségek miatt már nem tekinti magát a SPIONS tagjának, kizárólag korrekt üzleti viszonyra hajlandó. Ennek ellentmondott, amikor közölte, hogy a SPIONS-tól való elhatárolódása miatt nem tárgyalta a Warren Brothers lemezszerződést ajánló illetékeseivel, az első SPIONS lemez producere, Robin Scott közvetítésével inkább saját előmenetelét egyengette. Az MCA lemezcéggel kötött szerződést. CODEK név alatt hamarosan megjelent a *Me, Me, Me/Demo* című, House-Electro-Tribal-Disco fusion stílusban fogant kislemeze², amelyen a SPIONS frontemberére a „MiniMegaló” megnevezéssel utalt gúnyosan.

1 SPIONS Inc: *THE PARTY* (EP, Paris, DORIAN, 1979)
<https://www.discogs.com/Spions-Inc-The-Party/release/975774>

2 Codek: *Me, Me, Me / Demo* (Single, UK, MCA Records, 1980)
https://www.youtube.com/watch?time_continue=14&v=p6w-YY-OoqU

Az árulás magasrendű szellemi értékét propagáló frontembert lesújtotta leghűségesebbnek hitt bajtársa árulása. Azt remélte, hogy a Warren Brothers-tól kapott előlegről ügyvédet fogadhat, aki legalizálni tudja státusát Franciaországban, ahol már egy éve hamis útlevéllel bujkált az őt Magyarországra visszatoloncolni akaró hatóságok előtt. Remélte, hogy miután visszakapja identitását, beengedik Angliába, elérheti eredeti úticélját.³ És persze nagyon készült a Warren Bros. kiadásában megjelenő, 12 számos nagylemezre. A számok szövegének nagy részét már megírta, saját énekszólamait megkomponálta. Az elkészült dalok közül néhányból, Hervé Zénouda és a kollaborációra valamilyen titokzatos megfontolásból ismét hajlandó Jean-Marie Salaun közreműködésével 1981–82 folyamán demo-felvétel készült.⁴

3 Londonban az 1978. áprilisában, a varsói performansz-fesztiválon megismert Raincoats angol női punk együttes tagjaival akart találkozni, akik szerettek volna a SPIONS kollaborátorai lenni. Két SPIONS számot – *I'm A Member* és *Fuck The System* – még Varsóban megtanultak, és a frontember folyamatosan postázta számukra új számszövegeit és a SPIONS szellemi evolúcióját szemléltető manifesztumokat. Mivel útlevél híján nem tudott Londonba utazni, csak megismerkedésük után 33 évvel, 2011 októberében futottak össze, amikor az akkorra már középkorú háziasszonyokká öregedett Raincoats Montrealban koncertezett: <https://www.youtube.com/watch?v=qy9yOZEcupo>

4 Hervé Zénouda – Gregor Davidow: *Eden Was A Garden* (1981)
<https://www.youtube.com/watch?v=oCHEQ6poH7Q&feature=youtu.be>
Hervé Zénouda – Gregor Davidow: *In Andy Warhol's Factory* (1981–1982)
https://www.youtube.com/watch?v=Ejh_lpsjFvw&feature=youtu.be
Jean-Marie Salaun – Gregor Davidow: *Adieu* (1981)
<https://www.youtube.com/watch?v=H4CPv8jfaU>

A Hervé Zénoudával való kollaborációból született *In Andy Warhol's Factory* című felvételt, elkészülte után 36 évvel, hamarosan megjelenteti a korabeli francia punk-new wave együtteseket bemutató, gyűjteményes lemezén egy francia kiadó.

□

1980. március 25. Egy, a Kos jegyében formálódott keddi nap éjszakája. Párizs La Défense⁵ negyedének rajzfilm-modernista felhőkarcolói alatt ballagva, időnként meg-megállva *Az éjszakai portás*⁶ (*The Night Porter – Il portiere di notte*) rendezője, Liliana Cavani *Jón és rosszon túl* (*Al di là del bene e del male*) című, 1977-es filmjéről beszélgetünk, amelyet a frontember már látott korábban, én aznap néztem meg először. Friedrich Nietzsche, Lou Salomé⁷ és Paul Rée⁸ 1882-ben zajló intenzív kapcsolatának története. Salomé 21 éves volt, amikor Rómában megismerkedett előbb Paul Rée-vel, majd Nietzschével. Mindkét férfi örülten szerelmes lett a szép, fiatal, rendkívül intelligens nőbe. Mindketten megkérték a kezét, mindkettőnek nemet mondott. Házasság helyett legyenek inkább testvérek és alakítsanak hármásban akadémikus kommunát, javasolta. A két férfi kénytelen volt elfogadni a javaslatot, mert az imádott nő közelében akartak maradni. A következő hónapokban, gyakran Salomé excentrikus mamájának társaságában, együtt utaztak Olaszország-

5 Európa legnagyobb, 1,6 km² alapterületű üzleti-hivatali negyedét 1956-ban kezdték építeni. Kezdetben a tornyok magasságát 100 méterben maximálták. Az évek során fokozatosan enyhültek a korlátozások, 1974-ben már a 231 méter magas Tour First (AXA) felhőkarcoló építését is engedélyezték. 2006-ban 300–320 méter magas épületek terveit fogadták el, amelyek 2015-re valósultak meg.

6 Liliana Cavani *Német Trilógiájának* első, 1974-ben készült, 1977-ben játszódó filmje a perverzio és a fasizmus kapcsolatát vizsgálja Maximilian Theo Aldorfer, a korábbi SS tiszt és Lucia Atherton, holocaust túlélő sadomazochisztikus, tragédiában végződő kapcsolatának tükrében. A sztori nagyon hasonlít a SPIONS 1978-as *Anna Frank álma* című számának (<https://www.youtube.com/watch?v=UKUwOdPmjZM>) témájához. Ez volt az a dal, amelynek alapján – az énekest a dallal összekeverve – a magyarországi bolszevik diktatúra illetékesei és sok liberális véleményformáló náci-fasiztának nyilvánították a néhai Varsói Paktum első punk együttesét. Mintha egy Hitlert alakító színészt náciztak volna le.

7 Lou Andreas-Salomé (Louise von Salomé; Luiza Gustavovna Salomé; Lioulia von Salomé – Луиза Густавовна Саломе, 1861–1937), orosz születésű pszichoanalitikus és író, Nietzsche barátja, amíg kapcsolatukat tönkre nem tette a Lou Saloméhoz fűződő viszonyuk

8 Paul Ludwig Carl Heinrich Rée (1849–1901) német író és filozófus. Nietzsche barátja, amíg kapcsolatukat tönkre nem tette a Lou Saloméhoz fűződő viszonyuk

ban és Svájcban, sikertelenül helyet keresve tervezett kommunájuknak. A férfiak időről-időre megkérték Salomé kezét, aki minden alkalommal, mindkettőjüknek nemet mondott. Míg velük a testi kapcsolat összes formáját visszautasította, a szabad szerelem lelkes hirdetőjeként rendszeresen lefeküdt újonnan megismert férfiakkal, fokozva a két filozófus szerelmi örületét, akiknek lelkesen, aprólékos részletességgel beszámolt erotikus élményeiről. A helyzetet tovább bonyolította, hogy időnként csatlakozott hozzájuk Nietzsche bátyjába szerelmes huga, Elisabeth⁹ is, aki hisztérikus jeleneteket produkálva, sikoltozva, visítva követelte, hogy bátyja szakítson az „erkölcstelen szukával”. Salomé iránt érzett mérhetetlen gyűlölete abban is megnyilvánult, hogy felháborodott levelekkel bombázta a lány és Rée szüleit, azonnali beavatkozást parancsolva nekik. Alig több mint fél évvel megismerkedésük után Salomé és Rée Lipcsében végleg otthagyták Nietzschét, akin ezután kezdtek mutatkozni az elmebaj első jelei. Salomé két évvel később még rúgott egy jókorát a nagy filozófusba, amikor publikálta annak személyiségét és filozófiáját analizáló *Friedrich Nietzsche in seinen Werken* (*Friedrich Nietzsche a műveiben*) című tanulmányát.

„Egy megvadult, magát mindentudónak érző nő képzelése a Názareti Jézus óta a legjobb filozófus genitális inspirációiról”, mondta a frontember, és cigarettára gyújtott. „Nietzschéről, akinek lelkében a teljes emberi univerzum energiája koncentrálódott – és akinek hatása századunkra csak Andy Warholnak a következő évszázadra gyakorolt hatásához fogható. A hölgynek tisztán feminista elképzelése van az emberi agy működéséről. Fallikus ábránd. Mintha a teremtés csupán másfajta erekció lenne, és terméke mindössze maréknyi ondó. És mindezt a nők férfira gyakorolt vonzereje idézte elő. A nők vezetnek, kontrollálják, kísértik meg, árulják el a világot. Liliana Cavani szerint Nietzsche csak egy bábú volt – sexobjekt – a biológiai élet valódi hatalomgyakorlója ügyes kezeiben. Friedrich Nietzsche szerette a szexuális szabadságot, mert normális volt. De nem

9 Nietzsche halála után huga, Elisabeth Förster-Nietzsche lett bátyja kéziratainak kurátora és szerkesztője. Hogy illeszkedjenek saját német nacionalista ideológiájához, átírta Nietzsche kiadatlan kéziratait, sokszor a szerző többször kifejezett antiszemitizmus- és nacionalizmus ellenes nézeteinek ellentmondva, azokat elködösítve. Az általa publikált, eltorzított szövegek vezettek oda, hogy Nietzsche munkásságát a fasizmussal és nácizmussal hozták kapcsolatba.

Najmányi László

Timeship ORGON – CODEC Shrine (2018, digitális kollázs a művész archívumból)

Najmányi László
Timeship ORGON – CODEC Shrine (2018, digitális kollázs a művész archívumából)

mondta volna, hogy egy nő puncija fontosabb, mint egy férfi agya. Vagy ha mondta is, nem gondolta komolyan. Mindenki másnál jobban tudta, mi történik, amikor a tudatalatti jut hatalomra. Ez volt az ő félelmetes víziója. Nietzsche öröksége, amely szintetikusán túlélte a náciizmust, most a rock'n'rollban él tovább. Az analitikusok, akik számára az emberi tudatnak nincs méltósága, darabokra vágják a műtőasztalon. Amit el kellene nyomni, felszabadul. Az állati ösztönöknek mágikus hatalmat tulajdonítanak. Az értékeket leértékelik. Az anarchia totális. A sötétség démonai a központi kontroll hiánya miatt lerohanták civilizációnkat. Isten meghalt. Drága Friedrich, hogyan tudhattad mindezt? Miért nem tévedtél? A hátrahagyott sugárzásoddal folyamatosan tisztítod a tudatomat. Mit tehetnék én érted? Ha volna hatalmam, azonnal máglyára küldeném Liliana Cavanit. De nem vagyok filmkritikus. És egyébként sem élünk a középkorban. A boszorkányoknak diplomájuk van. Mozgalmuk van. Sokan vannak. Én pedig egyedül. Mindazonáltal már nem hiszem, hogy Isten halott lenne. Nos, halott volt, de normálisan feltámadt nem régen. Az 50-es évek körül. És napról napra erősödik. A rock'n'roll megvalósítja a természetes kiválasztódást. És a tragédia a zenéből fog újraszületni.”

□

Látva a SPIONS érvényesülési nehézségeit, először Elvis Presley, Little Richard, Andy Warhol, Lou Reed, a rock'n'roll szülőházájába, az USA-ba akartam vándorolni. Amerikát fiatalos, lendületes, minden újra fogékony, szent helynek képzeltem el, ahol támogatják a kezdeményezéseket és értékelik a vagányságot. Az Ígéret Földje, az Emberiség Utolsó Reménye. Az Empire State Building, a Route 66. De mert nem voltak közeli rokonaim, meghívólevelet küldő, eltartásomat, munkáltatásomat garantáló gazdag szponzoraim az Államokban, 2 évre szóló turistavízumot ugyan pecsételtek a hontalan menekült státuszomat igazoló ENSZ útlevelembe, de bevándorlási kérelmemet csípőből visszautasították. A kanadai Torontóban élő, lemezborítókat tervező Rész István festőművész barátunk lelkesen írta, hogy producer/koncertszervező üzletfeleit – a két Gary-t

– nagyon érdekli a SPIONS. Szívesen szerveznének észak-amerikai koncertkörutat az együttesnek. Persze ehhez Torontóba kellene utaznunk, hangszerekkel, teljes felszereléssel. A zenekar pillanatnyilag a frontemberből állt, aki hamis útlevelével nem utazhatott. A pénz mindent megoldana, gondoltam, tudnánk fizetni a zenészeket, és találhatnánk ügyvédet, aki rendezné a Frontember státuszát, szerezne neki legális identitást. Párizsft, Franciaországot szerettem, a Raymonde Boyer-val tervezett házasság nyugodt polgári egzisztenciát ígért, de nem az öreg Európában láttam a jövőt, hanem az Új Világban, amely Iggy Popot, Patti Smith-t, Chuck Berryt és Screaming John Hopkins-t adta nekünk, közvetve a Stones-t, Bowie-t és a Sex Pistols-t is. Elhárítottam, hogy végleg elhagyom a vén kontinenst és Kanadába emigrálok, mert onnan majd könnyebben költözhetnék New Yorkba, végső úticélomba. Reméltem, hogy a torontói producerek adnak majd egy normális előleget, amelyből összeállhat a banda és a frontember státusa legalizálódik. Megbeszéltem menyasszonyommal, hogy amint rendeződik Kanadában a helyzetem, fogorvosi praxisát, családját, dél-franciaországi birtokát otthagyva követ a nagy víz túlsó partjára. Kanadának, a világ második legnagyobb területű országának csak 26 millió lakosa volt abban az időben. Szüksége volt szak-

emberekre, kreativitásra. Pierre Trudeau, a tornacipőt viselő, költő-filozófus miniszterelnök – akinek feleségét ellopta és New Yorkba csempészte a Rolling Stones, hogy szájában jókora spliffel, félmeztelenül táncoltassák a Studio 54 parkettjén, forgó tükörgömbök lézersugarainak lidércfényében¹⁰

¹⁰ Az eredetileg operaházként, 1927-ben épült épület az 1970-es évek második felétől, Steve Rubell és Ian Schrager által menedzselte világhírű éjszakai klub lett. Estéknént megtelt sztárokkal, a film-, zene-, színház-, divat- és pénzipar sztárjaival. Ide járt Andy Warhol és udvartartása, és az ingatlanspekuláns Donald Trump. Itt találkozott Iggy Pop, Lou Reed és David Bowie. Itt fogadta hódolóját Salvador Dalí. Itt kápráztatott táncával az ifjú John Travolta és a disszidens orosz balettáncos, Mikhail Baryshnikov. Itt gyűjtött élményeket írásaihoz Truman Capote. Itt talált inspirációt ruhakölteményeihez Tommy Hilfiger, Karl Lagerfeld és Calvin Klein. Itt fotózta a szépeket és híreseket Halston, a szado-macho közösség prominenseit Robert Mapplethorpe. Éjszakánként itt élvezték a bárpulznál szabadon kapható, odakinn illegális varázsereket mindazok, akik számítottak abban az időben Amerikában. A programszervező Robert Isabell négy tonna, tíz centiméter vastagságú réteget képező csillámport szórattat a mennyezetről a táncparketre egy szilveszteri buli alkalmából. A klubba a köznép képviselőit csak akkor engedték be a celeb-ajtnállok (doormen), ha megütötték a pop-menyország magas esztétikai mértékét. Az 1948-ban született Margaret Joan Trudeau (született Sinclair), a mostani, mintászkodni-mániás, politikailag mindenkinél korrektebb kanadai államfő édesanyja igazi hippi virággyermek volt 1968-ban, 18 éves korában, amikor Tahiti szigetén megismerkedett a nála csaknem 30 évvel idősebb későbbi kanadai miniszterelnökkel, akit elbűvölt a szépséges, fiatal, életörömet sugárzó teremtés. 1971 márciusában, titokban házasodtak össze. „Több akarok lenni, mint egy rózsza a férjem zakójának hajtókáján”, nyilatkozta Margaret, akit meglehetősen untattak a hivatalos események, amelyeken kénytelen volt férje néma árnyékeként részt venni. „Attól a pillanattól kezdve, hogy Mrs. Pierre Elliot Trudeau lettem, egy üvegfal ereszkedett gyengéden körém, olyan lettem, mint egy elmegyógyintézetben ápolat, akit nem tartanak alkalmasnak a döntéshozatalra, és akit nem szabad erős fénynek kitenni”, változta saját helyzetét egy interjú során. Kezdetben közeli, szerető kapcsolata munkamániás férjével megromlott. Három gyermeküket egyedül kellett nevelnie, szórakozási lehetőségei radikálisan korlátozódtak. Lázadnia kellett az unalom ellen, a maga módján. Egyre több botrányáról tudósított a bulvármédia. Drogokat csempészett férje bőröndjében. Darabokra tépte Joyce Wieland kanadai konceptművész ottawai rezidenciájuk falát díszítő textil-művét, mert véleménye szerint az a józan ész szenvedély feletti felsőbbrendűségét ünnepelte (Pierre Trudeau személyes mottója a „Reason before passion” – „Józan ész a szenvedély előtt” – volt). Viszonyt folytatott Ted Kennedy amerikai szenátorral. A Rolling Stones 1977-es torontói koncertje után – az eseményt Keith Richards letartóztatása tette emlékeztetéssé, zakója zsebében ökölnyi hasist találtak a kanadai rendőrök – az együttes tagjaival bulizott részegen, Ronnie Wood és Mick Jagger szeretője lett. Otthagyva családját New Yorkba utazott a bandával. Félmeztelen, bedrogozott táncairól sorra jelentek meg a fényképek a bulvársajtóban. Azon az 1979-es estén is a Studio 54 parkettjén táncolt, amikor férjének partija elvesztette többségét a kanadai parlamentben. A vad táncról készült fénykép másnap már a kanadai újságok első oldalán tündökölt. Egymás után adta a Trudeau-család magánéletének titkait felfedő interjúkat a kanadai és amerikai sajtónak, filmekben szerepelt. A felesége visszatéréseben reménykedő Pierre Trudeau 1984-ben vált el a korlátlan szabadságra vágyó virággyermektől, aki a házasságukról írt, *Beyond Reason* (A józan ész mögött)

– energikusan hozzáállott a kanadai nemzeti identitás megteremtéséhez. Komoly összegekkel támogatta a kultúrát, rövid szinopszissal nagyjátékfilmek forgatására elegendő pénzt lehetett a kanadai kormánytól kapni. A kanadai lemezipar is komoly támogatást kapott: a nagyvállalatok leírhatták adóikból a lemezgyártásra fordított összegeket¹¹. 1979 decemberében adtam be bevándorlási kérelmemet a párizsi kanadai konzulátuson. „You must be a good boy in Canada” („Kanadában jó fiúnak kell majd lenned”), mondta a szögletes állú, plasztik-tökéletességű frizurát viselő, makulátlan Mr. Hamilton, a tisztviselő, aki a folyamodványomat átvette és meghallgatta Magyarországról való távozásom okait. A magyar underground kultúra üldöztetésének és lázadásának történetével angolsággal elmondott történetei nem érintették meg különösebben. Foglalkozásként nem művészt, hanem technikust írt a formanyomtatványba. A Budapesti Műszaki Egyetemen 1972-ben szerzett mérnöki diplomámat csak technikus bizonyítványként ismerte el. Közölte, hogy amennyiben megkapom a beutazási engedélyt, Calgaryba, Alberta tartományba fognak irányítani, ahol könnyen találok majd állást az olajiparban. Amennyiben Calgary helyett más kanadai városban telepedek le, nem számíthatok semmiféle segélyre, kormányzati támogatásra. „Oké”, mondtam álnokul, azonnal elhatározva, hogy vállalom a kockázatot. Nem volt kedvem Calgaryba költözni, az olajmezőkön robotolni, medvékkel, farkasokkal, részeg

című könyvével búcsúzott férjétől, akit odaadón ápolat 2000-ben, a nagy politikus halálához vezető betegsége idején. „Az, hogy a házasságunk véget ért, nem jelenti, hogy a szerelmünknek is vége lett”, nyilatkozta tíz évvel később. „Több pénzt csináltunk, mint a Maffia!”, nyilatkozta a Studio 54 első évéről 1978-ban Steve Rubell, a társtulajdonos. A nyilatkozatra felfigyelt az amerikai adóhivatal (IRS – Internal Revenue Service), amelynek ügynökei pár nap múlva megrohmozták a klubot, ahol rengeteg drogot, és a hatalmas kokain-kanállal dekorált mennyezetre függesztett műanyag szemeteszsákokban sok millió dollárnyi készpénzt találtak. Steve Rubell és Ian Schrager adócsalás bűnében találtattak vétkesnek. A tetemes pénzbüntetés és az adóhátralék befizetése után 13 hónapot töltöttek börtönben. A bárban talált, a klub bevételeinek jelentős részét generáló drogok miatt nem vonták őket felelősségre. Steve Rubell 1989-ben, AIDS betegség következtében meghalt. Társa, Ian Schrager büntetett előéletét egyik utolsó hivatalos gesztusaként, 2017. január 17-én törölte el az elnöki tisztséget a Studio 54 egykori törzsvendégének, Donald Trumpnak átadó Barack Obama.

¹¹ Később megtudtam, hogy a kultúraépítésbe bekapcsolódott nagyvállalatok költségkímélési céllal üres lemezeket gyártottak abban az időben. Az általuk kiadott lemezek egy példányát ugyan le kellett adniuk az illetékes kormányhivatalban, lebukástól azonban nem kellett tartaniuk, soha, senki sem próbálta meghallgatni a leadott lemezeket.

Najmányi László
Timeship ORGON – STUDIO 54 Shrine / Altar #1
(2018, digitális kollázs a művész archívumából)

Najmányi László
Timeship ORGON - STUDIO 54
Shrine / Altar #2 (2018, digitális
kollázs a művész archívumából)

olajbányászokkal harcolni. Nem ismerem senkit azon a fagyos helyőrségen, míg Torontóban élt a jóbarát Rész István, aki kifinomult *airbrush* (festékszórópisztoly) művésze révén Kanada egyik legsikeresebb lemezborító tervezőjének számított abban az időben. Tudtam, hogy az ő segítségére számíthatok amíg megvetem a lábam a kanadai rock-szcénában. Bevándorlási kérelmem elbírálása három hónapig tartott. 1980 márciusának közepén megkaptam a kanadai bevándorlási vízumot. Menyasszonyom, Raymonde május elejére tűzte ki esküvőnk időpontját, és lázasan szervezni kezdte a nagy eseményt. Minden rokonát, barátját, munkatársát, ismerősét, több száz embert meg akarta hívni. Családját elkészerítették terveim. Megtudtam, hogy Raymonde előző vőlegénye, közeli esküvőt ígérve ugyancsak Kanadába emigrált pár évvel korábban, s odaérve csak annyit írt menyasszonyának, hogy főszakácsi pozíciót kapott Montreal legjobb éttermében, nem jön vissza, az eljegyzést felbontja. Rossz ómen. Raymonde egyedül ment megvásárolni a szüleitől nászajándékkul kapott ezüst étkészletet, nem kísértem el, mert felesleges luxusnak tartottam újbarokk mintázatú, nemesfém szerszámokkal enni. A Boyer család 1980. május 2-ára, a Bika jegyében tartozó péntekre időzítette házasságkötésemet

Raymonde lányukkal. Semmit sem kellett tennem, azon túl, hogy a megelőző héten kétszer el kellett mennem próbálni a szabóhoz, aki világos galambszürke, egysoros esküvői öltönyömet készítette a Boyer család megbízásából. A kész öltönyt az esküvő reggelén hozta futva házhoz a szabósegéd. Kaptam testreszabott inget, hozzá nyakkendőt, zoknikat, szürke selyem boxeralsót, és egy pár barna, elegáns cipőt. A frontember fodrása vágta rövidre a hajamat. Az esküvő előtti két éjszakát szállodában töltöttem, mert nem voltam hajlandó a beköltözött Boyer-rokonokkal - tucatszámra, egytől egyig horror-filmbe illően ronda, teljes öntudatlanságról árulkodó arcú, folyamatosan fecsegő és zabáló alakokkal - egy fedél alatt aludni menyasszonyom, Raymonde Rue Rivoli 44-es számú háza első emeletén lévő másfélszobás lakásában. Hisztérikusan követeltem szeparált elhelyezést, amit a szállodai szoba formájában meg is kaptam. Oda hozta a szabósegéd az esküvő napjának reggelén az öltönyt, oda küldték az üzletek az inget, nyakkendőt, zoknikat, cipőt, selyem boxeralsót. Reggel 10-re esküvői tanúm, a SPIONS akkor Gregor Davidow nevet használó frontembere is megérkezett.

Meglehetősen nyomott hangulatban - a frontember mentális egészségemet féltve ellenezte házasságomat a nyilvánvalóan nem az én rock-mutáns fajomhoz tartozó fogorvosnővel - kissé megkésve, pár perccel a szertartás hivatalos kezdete, délelőtt 11 után együtt sétáltunk be a Városháza (*Hôtel de ville de Paris*) muzeális házasságkötő termébe, ahol már izgatottan várt a Boyer család: az érkezésünkre megkönnyebbülten elmosolyodó menyasszony, a csontsovány, vörös hajú, magas, hiperaktív, rángatózó ajkú anya, a köpcös, engem mindig komor, gyanakvó arckifejezéssel figyelő, kopaszodó apa, Pierre, Raymonde diplomata karrierre készülő, kellemes modorú, mindig nyugodt és elegáns öccse, és Pierre a karib-tengeri Martinique szigetéről származó, élénk, csinos kreol felesége, Michelle, valamint a francia trikolorral átkötött, engem az idős Voltaire-re emlékeztető anyakönyvvezető, akinek francia nyelvű, meglehetősen terjengős szövegét Raymonde fordította suttogva angolra számomra. Ő mondta meg azt is,

hogy mikor kell „Igen”-t (*Oui*) mondanom. „...jóban, rosszban, szegénységben gazdagságban, egészségben, betegségben, míg a halál el nem választ...” Amikor mindketten beleegyezésünket adtuk, a frontember szomorúan lehajtotta a fejét. Igazoltatás sem a szertartás előtt, sem utána nem volt. Nem tudom, hogy milyen néven írta alá a hatalmas, ódon anyakönyvet.

Az állami szertartás után Raymonde lakásában találkoztunk egy italla és szendvicsekre a meghívott vendégekkel, a Boyer családdal, és az én haverjaimmal, a SPIONS frontemberével és feleségével, Eörsi Katalinnal, a Soros-ügynök Haraszi Miklóssal és a Párizs-ban turisztáskodó Diner Tamás fotóművésszel. Raymonde fehér, csipkés esküvői ruhába öltözött, fehér, művirágokkal izlésszerűen díszített kalapkával, jelzésszerű, áttetsző fátyollal. Gyalog mentünk a közeli templomba - a nevét nem kérdeztem, azóta sem tudtam meg -, a Centre Pompidou melletti egyik kis utcába. A párizsiak megélték menetünket. Mivel elvált ember voltam, hivatalosan nem részesülhettem egyházi áldásban, esküvőmet nem szentesíthette volna katolikus pap. Raymonde édesanyja tipikus francia diplomáciával elintézte, hogy legalább szimbolikusan egyházi legyen lánya esküvője. A templom kriptájában rendezték a szertartást, amelyet végig egy osztrák népzenei együttes utcáról beszűrődő jódlizása festett alá. Időnként a mellettünk álló frontemberre néztem, láttam, hogy ő is nevetőgörcsöt igyekszik elfojtani. A pap hosszú beszédet mondott a megtért fekete bárányról, az anya kérésére nyilván rám célzott a témaválasztással. A példabeszédet Raymonde fordította szinkronban suttogva számomra. „...jóban, rosszban, szegénységben gazdagságban, egészségben, betegségben, míg a halál el nem választ...” Az engem a kéjenc Savanarolára emlékeztető, magas, sovány, égőszemű pap megkérdezte ugyan, hogy beleegyezzünk-e a házasságba „Oui - Oui”, de nem áldotta meg frigyünket. Helyette elhatározta, hogy mindkettőnk megáldoztat. Mivel nem gyóntam a szertartás előtt - senki sem figyelmeztetett, hogy áldoztatás is lesz, és ha figyelmeztettek volna, akkor sem gyónok, mert nincs és akkor sem volt szükségem közvetítőre a Teremtőmhöz -, a katolikus dogma szerint nem volt jogom magamhoz venni az oltári szentséget, súlyos bűnnek számított testembe engedni a Megváltó szimbolikus testét. Ezért nem is moz-

Esküvő 01 -
Gregor Davidow,
A.L. Newman,
Raymonde
Boyer, Monsieur
Boyer (Hotel
de Ville, Paris,
1980 - ismeretlen
fotós képe,
Najmányi László
archívumából)

Esküvő 02 -
Haraszi Miklós,
Gregor Davidow,
A.L. Newman
(44. Rue Rivoli,
Paris, 1980 - Diner
Tamás fotója,
Najmányi László
archívumából)

dultam, nem ereszkedtem térdre, amikor a pap közeledett az arany kehellyel és a belőle jobbkezével kiemelt ošťyával. Raymonde édesanyja ezt a kínos helyzetet is megoldotta. Amikor a pap elém ért, hátbalökött, amitől előreléptem, hogy megőrizzem egyensúlyomat, a pap pedig a meglepetéstől kinyúló számba csúsztatta az ošťyát. Lenyeltem.

A templomi esküvő után, karomon új feleségemmel, előbb a Notre Dame katedrálishoz, onnan a közeli Szajna hídon át a Luxembourg kertbe sétáltunk, közben fényképek készültek. Újabb állófogadás Raymonde lakásában, majd a Boyer-rokonság kocsijaiba zsúfolódva az egyik rokon Párizs környéki - a település nevét nem kérdeztem, azóta sem tudtam meg -

Esküvő 04 – Madame Boyer, A.L. Newman, Raymonde Boyer, Monsieur Boyer (Paris, 1980 – Diner Tamás fotója, Najmányi László archívumból)

házához hajtattunk, amelynek kertjében már nyársra húzva sült a bárány. Hosszú, fehér abrosszal leterített, számtalan fogással megpakolt asztal a fűvön, körülötte rokokó babáknak öltöztetett, ronda gyerekek szaladgáltak ordítózva, egymást és a vendégeket mindenféle dolgokkal dobálva. A Boyerklán és a SPIONS különítmény vegyítése képtelenségnek bizonyult. Ők a kert egyik végében, mi a másikban. Az ellentáborból hirtelen kitántorgott egy rőt bajszú, vörös arcú, alacsony, idősödő figura, hozzám botorkált, megragadta a zakóm hajtókáját, megrángatott és rekedt hangon, dadogva hosszú, francia nyelvű monológba kezdett. Szerencsére a kert másik sarkában csevegő Raymonde nem jött oda, hogy angolra fordítsa a vörös törpe alkohol-, és idegen-gyűlölet diktálta mondanivalóját. Hiába próbáltam, nem tudtam kiszabadulni szorításából. Ekkor avatkozott be megmentésemre a francia mazochista néplelket oly jól ismerő, energikus amerikai James W. Gerard, a SPIONS angol nyelvi korrektora, aki kockás favágóingben és kopott farmer-nadrágban jelent meg a lakodalmon. „C'a va bien, vieux soldat?” (Jól érzed magad, öreg katona?), kiáltotta franciául és széles mozdulattal, nagy erővel hátba vágta támadómat. A torzszülött elengedett és hanyatt vágódott volna, ha James el nem kapja és nyakánál fogva vissza nem rángatja. Miután James elengedte a nyakát, a bajszos izé hálásan elvigyorodott és töltött Jamesnek egy pohár bort, aztán eszmét kezdtek cserélni az amerikai azonnal megszerető rokonok gyűrűjében. “Them love to be humiliated”

(Szeretik, ha megalázzák őket), mondta James bölcs mosollyal, amikor a maga ráérős módján visszasétált hozzánk, hogy otthona, a floridai Miami csodás art-deco építészetéről beszéljen lelkesen.

□

UTÓSZÓ

“... ADIEU RUE MONTMARTRE, RUE ST-JACQUES, PLACE PIGALLE, NOTRE DAME I LOVE YOU AFTER ALL I'M AFRAID I'M DEAD...”

G.Davidow – J-M. Salaun: *ADIEU*¹²

Nyolc régi évvel ezelőtt, 2010 januárjában kezdtem el a Balkon magazinban, havonta megjelenő részletekben publikálni a néhai Varsói Paktum első punk együttese, az 1977-ben, Budapesten alakult SPIONS történetét. Nézőpontokat és léptékeket változtatva igyekeztem a tőlem telhető alaposággal beszámolni az előzményekről, a változó történelmi, politikai, spirituális és művészettörténelmi körülményekről, a korszak – a modernizmus agóniájának és kimúlásának, valamint a tömegember kapitalizmusa globalizálódásának ideje – általam fontosnak gondolt személyiségeiről, eseményeiről, irányzatairól, jelenségeiről is. Munkám veszélyes terepen, primitív, ellenséges törzsek között végzett kultúrantropológiai¹³ feltárásnak is minősíthető.

¹² <https://www.youtube.com/watch?v=H4CPv8jfaUs>

¹³ E nagyfontosságú tudományágban a társadalmi antropológia egyik kifejlesztője, Sir Edward Evan Evans-Pritchard (1902–1973) brit akadémikus, az Oxfordi Egyetem professzora, és a belgiumi születésű Claude Lévi-Strauss (1908–2009) francia szociológus, etnológus és antropológus, a strukturalista mozgalom fő teoretikusa és a strukturális antropológia irányzatának megteremtője a fő példaképeim. Pályája kezdetén Sir E. E. Evans-Pritchard a Felső-Nílus vidékén élő azande, bongo és nuer törzsek hitrendszereit tanulmányozta. *Witchcraft, Oracles and Magic Among the Azande (Boszorkányság, jósök és mágia az azandék között)* című, 1937-ben publikált könyve a kulturális antropológia egyik alapműve. Claude Lévi-Strauss az amazóniai indiánok között végzett kutatásai eredményére alapozta az írás előtti kultúrák vallási valósága és a mögöttes emberi gondolkodás szerkezetének alakulására vonatkozó megállapításait. Neki köszönhetjük a vad gondolkodás (*la pensée sauvage*) fogalmát, amely az írás előtti kultúrák tudati folyamatait asszociációs-metaforikus logikára, és az arra épülő mágikus-totemisztikus magatartásra, az ősvallás formájára vezette vissza. SPIONS kutatásaim során arra a következtetésre jutottam, hogy a modern ember gondolkodása voltaképpen alig különbözik a primitívnek nevezett népekétől.

2018 elejére a SPIONS születéstörténetének, működése első európai periódusának (1977–1980) ismertetéséig jutottam.¹⁴ A máig tartó történet innen Kanadában, az USA-ban, a Dél-tengerek szigetein, majd ismét Európában folytatódik. Sajnos a *Balkon*, Magyarország legkitűnőbb művészeti magazinjának radikálisan redukálódott anyagi helyzete nem teszi lehetővé, hogy a népszerű SPIONS-sorozatot itt folytassam. Ez a *Balkonban* megjelent SPIONS-saga utolsó fejezete. Próbálok olyan kiadványt találni, amelyben folytathatom a sorozatot. Végső célom a teljes eposz könyv-trilógiában történő publikálása. A trilógia első kötete a *Balkonban* megjelent születéstörténet lesz.

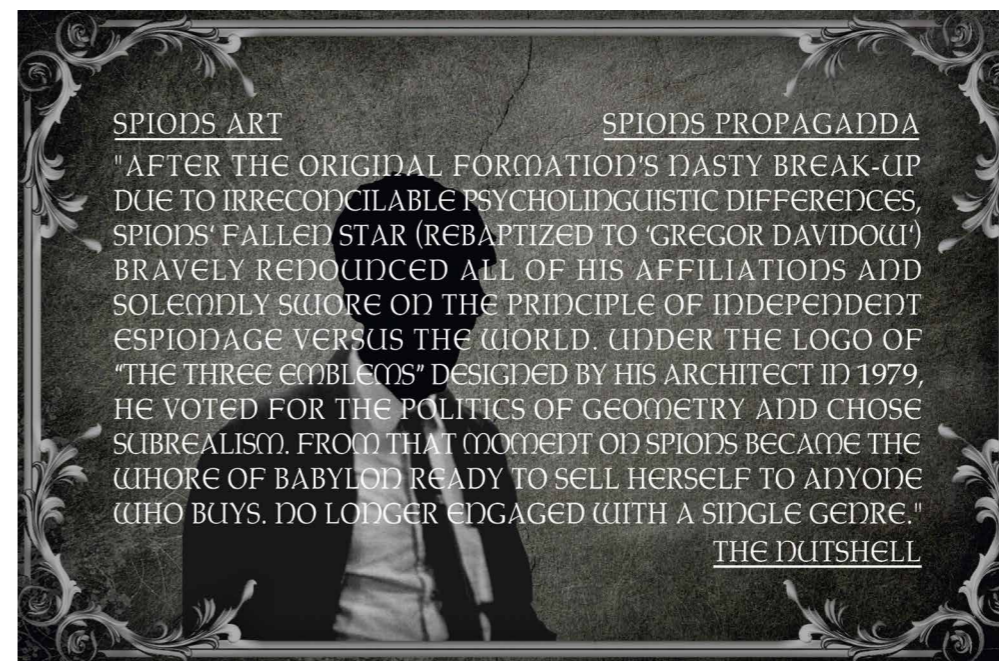
Adieu

14 Magyarország, nyelvi gettó lévén zárt, önmegtermékenyítő rendszer, amelyben a termodinamika második főtörvényének megfelelően rendtelenség, káosz uralkodik. Semmi és senki nincs a helyén. A zöldegeskófa könyvkiadónak képzeli magát, a lókupec galériát alapít, a vakok filmeket rendeznek, a süketek énekelnek, a némák szónokolnak, a bolondok törvénykeznek. Azt, akiben van élet és elhúzza a szabad világba innen, halottnak tekintik, és a hosszú idő után visszatér, kellemetlen kísérletnek. Ez történt a néhai Varsói Paktum első punk együttese, a SPIONS esetében is. Nagyhatalmú szakírók, és egyetemi katedrához tudatlanságuk révén, annak jutalmául jutott véleményformálók hosszú ideje terjesztik, hogy a SPIONS, közvetlenül Párizsba érkezése után, 1978-ban feloszlott. A tények mást mondanak. Noha a gitáros Bunny nem tudott az együttesel emigrálni, mert elvitték katonának, és a szológitáros/zeneszerző az első franciaországi (Lyon, 1978 augusztus) koncert után otthagya a projektet, a SPIONS nem oszlott fél, mert egyetlen és oszthatatlan, teremtő lelke, az először Anton Ello, majd Serguei Pravda, később Gregor Davidow kódneveken ismert frontember változatlan energiaszinten folytatta a rock'n'roll kémkedést. Még most, földi pályájának hetedik évtizedében sem helyezte magát nyugállományba. DJ Helmut Spiel! néven olyan zenéket játszik, „amelyek nem hallgatnak téged”. Charlotte Bonaparte-ként énekel és táncol. Jelenléte erős és meghatározó az Interneten. Miután előbb a magyarországi bolsevik diktatúra titkosrendőrsége ellopatta útlevelét és Franciaországból kitoloncolás fenyegette, aztán főmunkatársa hagyta el 1978 nyarán, francia és angol zeneművészekkel kollaborálva 2 lemezt adott ki 1979-ben. Egyedül testesítve meg a SPIONS projektet, azóta is folyamatosan alkot. Filmforgatókönyveket (*RISE; The Solution*), színműveket (*Lying Course; THE COSMIC BARGAIN*) és könyveket (*THE BOOK of Reconstruction*; és a kínai *Változások könyvét (Yi Ching)* korszársító *The Third Covenant*) írt. Pártot (OSP – Overnational Socialist Party), egyházat (Atheist Church) és népfőiskolát (TCTC – Traveling College of Time Consciousness) alapított. Jelentősen hozzájárult a képző-, fotó- és videóművészet evolúciójához is. Nem igaz tehát az a tudatlan véleményformálók által Magyarországon elterjedt vélekedés, hogy a SPIONS megszűnt létezni, közvetlenül azután, hogy elhagyta a gyűlöletben fetregő kolóniát. Az égiek látják, hogy SPIONS él és képviselőtükben nagyon is aktív. Ezt alapító kollaborátor-ként magam is tanúsíthatom.

<http://spions.webs.com/>

SPIONS

NUTSHELL (2018, digitális kollázs a SPIONS archívumból)

inside express →

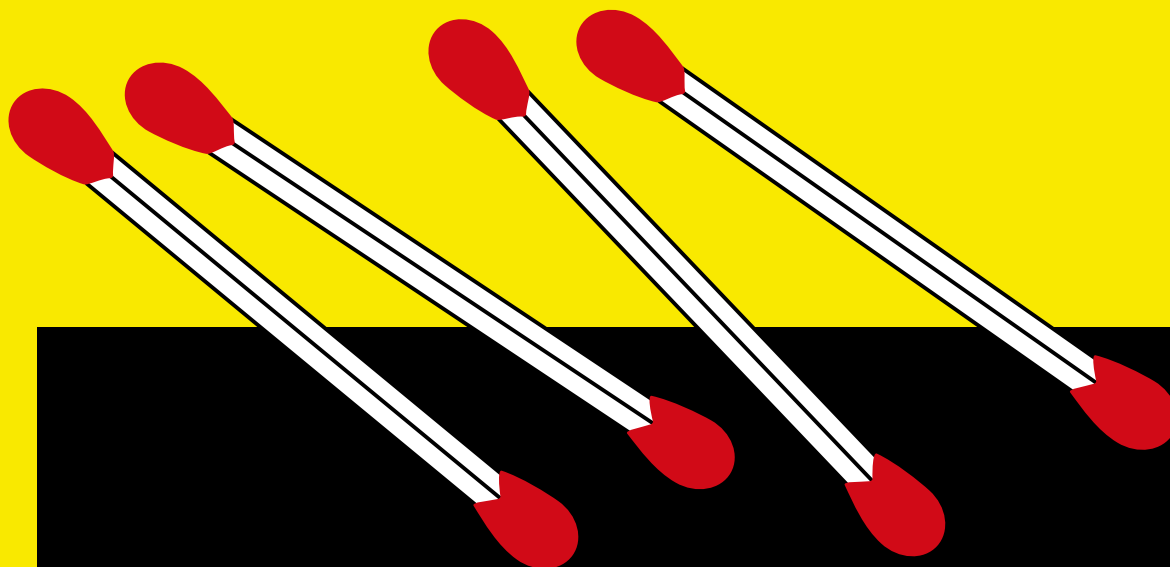
Fiatalképzőművészek Stúdiója Egyesület
studio.c3.hu

KÚTVÖLGYI-SZABÓ ÁRON
Gettier barlangja, 2017
installáció; printek, fa, szivacsok,
plexi lapok, különböző tárgyak
Óbudai Társaskör Galéria, Budapest

Kétfejű gyufa

Double Heads Matches

Válogatás négy kortárs román magángyűjteményből

A selection of contemporary artworks from four Romanian private collections

Kiállító művészek | Exhibiting artists:

DRAGOȘ ALEXANDRESCU | APPARATUS 22 | ION BÂRLĂDEANU | IOANA BĂTRÂNU | MARIUS BERCEA | ȘTEFAN BERTALAN | DAN BEUDEAN | RUDOLF BONE | GETA BRĂTESCU | MICHELE BRESSAN | CORNEL BRUDAȘCU | ANDRÉ CADERE | MIRCEA CANTOR | ANDREI CHINTILĂ | RADU CIOCA | RADU COMȘA | ROMAN COTOȘMAN | GEORGE CRÎNGAȘU | OANA FĂRCAȘ | ADRIAN GHENIE | TEODOR GRAUR | ION GRIGORESCU | SIMON CANTEMIR HAUȘI | GHEORGHE ILEA | MI KAFCHIN | IOSIF KIRÁLY | ANA LUPAȘ | ALEX MIRUTZIU | GILI MOCANU | CIPRIAN MUREȘAN | VLAD NANCĂ | IOANA NEMEȘ | PAUL NEAGU | MIKLÓS ONUCSAN | DAN PERJOVSCHI | CRISTI POGĂCEAN | GHEORGHE RASOVSKY | CRISTIAN RUSU | ȘERBAN SAVU | MIRCEA SUCIU | SUPERNOVA | ROMAN TOLICI | DORU TULCAN | ANDRA URSUȚA | GABRIELA YANGA

2018. 02. 17. – 05. 27.

1093 Budapest, Fővám tér 11–12. (Bálna Budapest)

Nyitva hétfő kivételével minden nap 10:00–18:00 óráig.

Open daily except Mondays, 10 am to 6 pm.

uj.budapestgaleria.hu